

Działalność Ochotniczych Hufców Pracy w zakresie przeciwdziałania marginalizacji społecznej młodzieży

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Art. 6.3.) *„Ochotnicze Hufce Pracy są państwową jednostką wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych do 25 roku życia”*. Jako instytucja nadzorowana przez ministra właściwego do spraw pracy, Ochotnicze Hufce Pracy realizują zadania państwa w obszarze polityki społecznej w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji młodego pokolenia, a także jego kształcenia i wychowania. Ochotnicze Hufce Pracy stanowią uzupełniające ogniwo w systemie wychowania, resocjalizacji i reedukacji młodzieży, która wypadła z powszechnego systemu edukacji.

Dodatkowo działalność Ochotniczych Hufców Pracy regulują następujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 - tekst jednolity z późniejszymi zmianami) określająca zadania OHP z zakresu kształcenia i wychowania młodzieży.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 30 grudnia 2004 roku w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 41),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie sposobu organizacji uzupełnienia wykształcenia ogólnego młodzieży w Ochotniczych Hufcach Pracy oraz zdobywania przez nią kwalifikacji zawodowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 262 poz. 2604)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom (Dz. U. z 2007 r. Nr 77, poz. 518).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. Nr 60. poz. 278 z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 1 lipca 2002 w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 113 poz.988 z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności Ochotniczych Hufców Pracy jest stwarzanie młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju społecznego i zawodowego. Do najważniejszych zadań Hufców należy więc wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację społeczną, zawodową i ekonomiczną młodzieży, podejmowanie działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania, wspieranie inicjatyw służących wychowaniu w procesie pracy, organizowanie zatrudnienia oraz międzynarodowej współpracy młodzieży, a także przeciwdziałanie bezrobociu.

Ochotnicze Hufce Pracy kierują działania szczególnie do młodzieży defaworyzowanej, wśród problemów której najbardziej dotkliwe są: nierealizowanie przez nią obowiązku szkolnego, ew. kończenie szkół bez kwalifikacji zawodowych, konflikty z prawem, konieczność resocjalizacji, zagrożenie demoralizacją, bezrobocie. Głównym podmiotem oddziaływań Ochotniczych Hufców Pracy są młodzi ludzie, którzy ukończyli 15 rok życia, zaniedbani, o zmniejszonych szansach życiowych, pochodzący ze środowisk niedostosowanych społecznie, w dużej części patologicznych, z rodzin dysfunkcyjnych, niepełnych, zubożałych, poszukujący instytucjonalnego wsparcia i opieki, wymagający oddziaływań wychowawczych i kształcenia zawodowego warunkującego samodzielny start w dorosłe życie. Szczegółowa analiza młodzieży zrekrutowanej do OHP na rok szkolny 2008/2009 wykazała, że :

- 57,8% - pochodzi z rodzin o trudnej sytuacji materialnej
- 49,6% - pochodzi z rodzin dotkniętych bezrobociem
- 41,3% - pochodzi z rodzin wielodzietnych
- 26,4% - pochodzi z rodzin niepełnych i z domów dziecka
- 15,9% - pochodzi z rodzin patologicznych
- 13,0% - miała wcześniej konflikt z prawem.

Adresatami oddziaływań są zatem młodzi ludzie, którzy mają problemy z ukończeniem szkoły w trybie przewidzianym przez powszechny system edukacji i zazwyczaj mają nieukończoną szkołę podstawową lub gimnazjum - zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym. To właśnie Ochotnicze Hufce Pracy stwarzają im szansę uzupełnienia wykształcenia oraz zdobycia kwalifikacji zawodowych przed wejściem w dorosłe życie. Każdego roku młodzież ta jest rekrutowana do jednostek organizacyjnych o charakterze opiekuńczo - wychowawczym - do Hufców Pracy, Środowiskowych Hufców Pracy, Ośrodków Szkolenia i Wychowania oraz Centrów Kształcenia i Wychowania. Najbardziej potrzebujący - najbiedniejsi otrzymują w tych placówkach miejsca stacjonarne w internacie, w tym całodobową opiekę, nocleg i pełne, bezpłatne wyżywienie. Dla tej grupy młodzieży organizowana jest działalność Ochotniczych Hufców Pracy, obejmująca kształcenie ogólne i zawodowe, wychowanie, socjalizację, profilaktykę, w tym także działania o charakterze kulturalno - oświatowym i rekreacyjno - sportowym.

Należy jednak podkreślić, że obok tych działań OHP świadczą szeroką skalę usług z zakresu rynku pracy, którą kierują w szczególności do młodzieży opisanej wyżej, ale i również do całej populacji młodzieży polskiej w wieku 15-25 lat, a wśród nich do zagrożonych bezrobociem absolwentów szkół gimnazjalnych, wyższych uczelni oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów, którzy w czasie wolnym od nauki chcą pracować za pośrednictwem Ochotniczych Hufców Pracy, zdobyć doświadczenie zawodowe i przy okazji poprawić własną sytuację materialną.

Struktura organizacyjna Ochotniczych Hufców Pracy wynika z zadań, jakie nakłada na instytucję ustawodawca. Obok jednostek realizujących obsługę administracyjną i zarządzanie potencjałem organizacyjnym OHP, realizowanych

przez Komendę Główną OHP i 16 wojewódzkich komend, należy wymienić dwie grupy podstawowych jednostek OHP:

1. jednostki o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, których wg stanu na dzień 1.04.2008 r. jest 222, w tym: 10 centrów kształcenia i wychowania, 27 ośrodków szkolenia i wychowania, 106 hufców pracy oraz 79 środowiskowych hufców pracy,
2. jednostki realizujące zadania na rzecz rynku pracy, tworzące sieć ponad 350 podmiotów, a wśród nich: centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe biura pracy i ich filie, kluby aktywnego poszukiwania pracy oraz młodzieżowe centra kariery.

Wszystkie wymienione wyżej jednostki organizacyjne OHP w mniejszym lub większym stopniu mają charakter placówek otwartych, tzn. realizowane są w nich zadania programowe na rzecz środowiska miejscowej społeczności - przy współpracy z lokalnymi władzami samorządowymi, pracodawcami, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na danym terenie. Przy jednostkach organizacyjnych Ochotniczych Hufców Pracy funkcjonuje 38 gospodarstw pomocniczych, których podstawowym celem jest obsługa własnych jednostek budżetowych w zakresie zakwaterowania i wyżywienia uczestników oraz prowadzenie warsztatów szkoleniowo-produkcyjnych, a także właściwe zabezpieczenie logistyczne obiektów będących w posiadaniu tych jednostek. Gospodarstwa są także pracodawcą dla ponad 3,5 tys. uczestników OHP, posiadających status pracownika młodocianego, obsługują warsztaty szkoleniowe, a powstające w toku szkolenia zawodowego wyroby i usługi sprzedają na zewnątrz. Warto podkreślić, że znaczną część wyposażenia internatów, a także bieżących remontów wykonywana jest przez uczniów w trakcie praktycznej nauki zawodu.

Każdego roku w ramach OHP wykształcenie zdobywa ponad 32 tys. młodzieży. Ochotnicze Hufce Pracy rokrocznie proponują im dwie formy przygotowania zawodowego - przyuczenie do wykonywania określonej pracy (dla młodzieży kształcącej się na poziomie gimnazjum) oraz naukę zawodu (dla młodzieży zdobywającej wykształcenie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej). Uczestnik OHP uzyskuje wykształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub gimnazjum z jednoczesnym przyuczeniem do wykonywania określonej pracy oraz zdobywa kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Kształcenie ogólne realizowane jest w szkołach publicznych. Praktyczne przygotowanie zawodowe prowadzone jest u pracodawców na podstawie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego. Nauka, która trwa 2 lub 3 lata (w zależności od zawodu), kończy się ukończeniem szkoły i egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe. Absolwent otrzymuje świadectwo szkolne lub zaświadczenie o ukończeniu przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej umożliwia podjęcie dalszej edukacji, np. na poziomie szkoły kończącej się maturą. Ponadto po zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego absolwent szkoły otrzymuje tytuł zawodowy. Kształcenie i egzaminy są bezpłatne.

W każdym roku szkolnym średnio ponad 14 tys. uczestników OHP zdobywa wykształcenie ogólne, natomiast blisko 18 tys. realizuje kształcenie zawodowe. Spośród uczestników OHP roku szkolnego 2007/2008 30 tys. zatrudnionych było na statusie pracownika młodocianego, pozostali posiadali status ucznia. Młodzież kształciła się w 55 zawodach, na które jest aktualnie zapotrzebowanie na lokalnych rynkach pracy. W ramach realizacji przedsięwzięć na rzecz edukacji młodzieży kadra OHP organizuje również zajęcia dydaktyczne służące przezwyciężeniu trudności w nauce i zminimalizowaniu niepowodzeń szkolnych. Działania te obejmują zarówno organizowanie samopomocy rówieśniczej, jak i zajęcia wyrównawcze dla uczestników wykazujących braki edukacyjne.

Tak realizowane zadania przynoszą wymierne efekty. Rokrocznie około 90% uczestników pozytywnie kończy naukę lub uzyskuje promocję do następnych klas, pomimo wcześniejszych nawet kilkuletnich opóźnień i zaniedbań edukacyjnych, oraz przystępuje do egzaminów na tytuły kwalifikacyjne. Zdawalność tych egzaminów wśród uczestników OHP w roku szkolnym 2007/2008 wynosiła 86,2%, podczas gdy średnia krajowa podana przez Centralną Komisję Egzaminacyjną kształtowała się na poziomie 63,6%.

Obok wsparcia oferowanego młodzieży, Ochotnicze Hufce Pracy wspierają ich rodziców i opiekunów poprzez objęcie każdego uczestnika opieką wychowawcy OHP, do zadań którego należy:

- monitorowanie postępów w nauce,
- monitorowanie warunków pracy i kształcenia zawodowego (ze względu na przepisy BHP oraz realizację ramowego planu nauczania),
- organizowanie zajęć wyrównawczych w przypadku kłopotów w nauce,
- organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przypadku zaistnienia takiej konieczności,
- udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Zatem uczestnik OHP - oprócz wychowawcy w szkole i nauczyciela zawodu u pracodawcy - ma dodatkowego opiekuna - wychowawcę z ramienia OHP, który śledząc przebieg jego edukacji pomaga ją zaplanować i zrealizować. Wychowanie - obok kształcenia i edukacji dla rynku pracy - stanowi element integralnego systemu działań zmierzających do wyrównania szans na pełną integrację społeczno - zawodową młodzieży, potrzebującej instytucjonalnego wsparcia w realizacji życiowych potrzeb. Pobyt i nauka w jednostkach organizacyjnych OHP jest szansą dopełnienia obowiązku szkolnego dla tych młodych ludzi, którzy nie zdołali ukończyć szkoły w powszechnym trybie przewidzianym przez polski system edukacji. Najczęściej młodzież, która miała trudności w szkole, jednocześnie przejawia problemy w procesie wychowania. Dlatego też w Ochotniczych Hufcach Pracy pierwszorzędowym działaniem jest zaspokojenie podstawowych potrzeb psychofizycznych, kompensowanie dotychczasowych niedostatków, które są warunkiem do rozpoczęcia procesu wychowawczego. W zakresie wychowania młodzieży - uczestników OHP - najważniejszymi obszarami działalności są: profilaktyka społeczna, w tym profilaktyka uzależnień, profilaktyka negatywnych zachowań oraz profilaktyka zdrowotna, edukacja i aktywizacja w różnych

dziedzinach życia społecznego (ekologicznej, obywatelskiej, międzykulturowej, itp.). Oddziaływania wychowawcze realizowane są przede wszystkim poprzez organizowanie przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych, rekreacyjno-sportowych i turystycznych, a także różnych form pomocy psychologicznej i specjalistycznej.

Wychowanie realizowane przez kadre pedagogiczną jednostek organizacyjnych OHP jest procesem zaplanowanych, wielopoziomowych i systematycznych oddziaływań, zmierzających do ulepszania funkcjonowania młodego człowieka w różnych sferach: osobistej, społecznej, intelektualnej, moralnej, estetycznej, fizycznej oraz w jego stosunku do pracy. W praktyce wychowawczej OHP wiodącą rolę odgrywa wychowanie przez pracę i dla rynku pracy. Praca jest wykorzystywana jako skuteczna metoda dydaktyczna.

Warunkiem aktywizacji zawodowej jest aktywizacja społeczna młodzieży. Przygotowanie uczestników OHP do aktywnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim w wymiarze indywidualnym i społecznym odbywa się poprzez realizację długofalowego Programu Aktywizacji Społecznej Młodzieży OHP, zapisanego w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia. Zadania programowe prowadzone są poprzez rozmaite przedsięwzięcia, mające na celu usamodzielnienie młodego człowieka, m.in.: wspieranie i animowanie działalności samorządów uczestników OHP, rozwój działalności Kapituły Klubów Aktywnych i Wojewódzkich Klubów Aktywnych Młodzieży OHP, organizację szkoleń dla liderów samorządów uczniowskich oraz dla opiekunów samorządów w poszczególnych jednostkach OHP.

Ochotnicze Hufce Pracy, jako instytucja rynku pracy, realizują kompleksową działalność w zakresie rynku pracy, adresowaną do młodych ludzi w wieku 15 - 25 lat. W ramach tej działalności prowadzone są usługi w następujących formach: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, organizacja szkoleń, programy rynku pracy, także aktywizacja zawodowa połączona z aktywnym wypoczynkiem młodzieży. Wymienione usługi realizowane są systemowo w różnych (pod względem zadaniowym i funkcjonalnym) wyspecjalizowanych formach organizacyjnych, działających w ramach Centrów Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, których funkcjonuje na terenie kraju 49. System ten obejmuje sieć placówek świadczących zróżnicowane formy usług, a wśród nich: Młodzieżowe Biura Pracy i ich filie, Kluby Pracy, Ośrodki Szkolenia Zawodowego, Mobilne Centra Informacji Zawodowej i Młodzieżowe Centra Kariery. Ich oferta jest dostosowana do lokalnego zapotrzebowania na konkretne usługi w zakresie rynku pracy.

Młodzieżowe Biura Pracy, których jest 49 w całym kraju, świadczą bezpłatne usługi w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pozyskują i gromadzą oferty pracy, organizują giełdy i targi pracy, udzielają pracodawcom informacji o możliwościach zatrudnienia pracowników na zgłoszone miejsca pracy, kierują młodzież do pracy stałej, sezonowej i krótkoterminowej w ramach pozyskanych miejsc pracy. Ponadto

kadra MBP inspiruje i organizuje kontakty bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami, współdziała z innymi instytucjami w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia przez osoby bezrobotne i poszukujące pracy. Dla przykładu – od kilku lat w Młodzieżowych Biurach Pracy ewidencjonowanych jest ponad 140 tys. młodych ludzi poszukujących pracy, którzy w większości kierowani są do pracy. 60% z nich rokrocznie tę pracę podejmuje. Otwarcie rynków pracy innych krajów Unii Europejskiej oraz coraz wyższe wymagania pracodawców dotyczące wykształcenia, znajomości języków obcych, doświadczenia i kwalifikacji zawodowych kandydatów do pracy powoduje zmniejszenie liczby osób, które podjęły pracę. Jak co roku, największą liczbę miejsc pracy oferowano w branżach: handlowej, rolniczej, obsługi domów wczasowych, przetwórczej, spożywczej, budowlanej.

Kluby Pracy, których funkcjonuje obecnie w kraju 108, prowadzą zajęcia dla bezrobotnej młodzieży, uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dla uczestników OHP. Celem ich działania jest umożliwienie bezrobotnym i poszukującym pracy nabycie umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia. Szkolenie w ramach Klubów Pracy przeznaczone jest przede wszystkim dla osób, które albo nie mają żadnego doświadczenia w poszukiwaniu pracy, albo są zniechęcone dotychczasowym brakiem pozytywnych efektów swoich działań. W pracy z młodzieżą liderzy Klubów Pracy uczą praktycznych umiejętności, niezbędnych do swobodnego poruszania się po rynku pracy oraz radzenia sobie z problemami frustracji i zniechęcenia w sytuacjach porażek. Starają się pomóc uczestnikom w odbudowie poczucia własnej wartości, a zatem rozwijają wśród młodych ludzi umiejętności zwiększające atrakcyjność kandydata dla potencjalnego pracodawcy. W ramach działalności klubów pracy organizowane są zajęcia instruktażowe, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy oraz porady indywidualne. W minionym roku Kluby Pracy odwiedziło prawie 188 tys. osób, zrealizowano warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla ok. 124 tys. osób, a porady indywidualne otrzymało ok. 64 tys. młodych ludzi.

Szczególną formą zatrudnienia młodzieży, w której pośredniczą Młodzieżowe Biura Pracy oraz Kluby Pracy, jest zatrudnienie krótkoterminowe, organizowane w okresie wakacji i ferii. Np. w ramach akcji „Lato 2007” wzięło udział ponad 46 tys. młodych ludzi. Obok zatrudnienia indywidualnego organizowane były następujące formy aktywizacji: indywidualne zatrudnienie, praktyki szkolne, szkolenia miejscowe, obozy szkoleniowe.

Ośrodki Szkolenia Zawodowego, funkcjonujące w ramach struktur OHP, oferują szkolenia zawodowe, umożliwiające młodym ludziom podniesienie swoich kwalifikacji, przekwalifikowanie lub zdobycie zawodu, na który jest zapotrzebowanie na lokalnych rynkach pracy. W ciągu minionego roku Ośrodki Szkolenia Zawodowego OHP przeszkoliły ponad 66 tys. słuchaczy na 623 kursach. System informacji zawodowej i poradnictwa zawodowego wdrażany jest w Ochotniczych Hufcach Pracy od 2003 roku i ma na celu rozpowszechnienie usług rynku pracy dla całej populacji młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem

młodzieży zamieszkałej na terenach wiejskich i w małych miejscowościach. Działania Ochotniczych Hufców Pracy zmierzają w kierunku stworzenia ogólnopolskiego, zintegrowanego systemu współpracy pomiędzy instytucjami świadczącymi usługi z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego dla młodzieży. Zadanie to jest realizowane poprzez Mobilne Centra Informacji Zawodowej i Młodzieżowe Centra Kariery. Ich działalność obejmuje informację zawodową i poradnictwo zawodowe, a także zagadnienia przedsiębiorczości, realizowane głównie w Młodzieżowych Centrach Kariery. Obydwa typy placówek współpracują z wieloma instytucjami i organizacjami działającymi w lokalnym środowisku na rzecz młodzieży wchodzącej na rynek pracy i poszukującej pracy, a także młodzieży z grup zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Swoją ofertę kierują do młodzieży uczącej się, niepełnosprawnej oraz młodych ludzi opuszczających ośrodki opiekuńcze i resocjalizacyjne. Również do osób już skazanych, odbywających kary w zakładach karnych. Kadra OHP z promocją usług MCK i MCIZ dociera do środowiska lokalnego, m.in. do szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznych, organizacji pozarządowych, placówek resocjalizacyjnych, itp.

Mobilne Centra Informacji Zawodowej, zgodnie z zapisami Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, kierują swoją działalność do:

- młodzieży zaniedbanej, o zmniejszonych szansach życiowych, pochodzącej ze środowisk niedostosowanych społecznie i wymagającej oddziaływań wychowawczych,
- uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży mieszkającej w małych miasteczkach, na wsi i na terenach popegeerowskich,
- absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, zagrożonych bezrobociem i bezrobotnych,
- młodych ludzi, którzy wypadli z systemu edukacji przed ukończeniem szkoły i nie mają wyuczonego zawodu,
- uczestników stacjonarnych i mobilnych form aktywizacji, prowadzonych przez jednostki istniejące w ramach systemu Ochotniczych Hufców Pracy.

Obecnie w Polsce funkcjonują 33 Młodzieżowe Centra Kariery (jednostki stacjonarne), w których najważniejszym aspektem działalności jest moduł: przedsiębiorczość, w ramach którego doradcy zawodowi pracują nad kształtowaniem postaw przedsiębiorczych młodych ludzi, wspomagając organizacyjnie i doradczo koncepcje samozatrudnienia. Według statystyk doradcy zawodowi MCK obejmują działaniami średnio ponad 50 tys. osób rocznie. Sieć MCK ulegnie wkrótce dalszej rozbudowie – głównie przy udziale środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach projektu „OHP jako realizator usług rynku pracy”, wdrażanego w ramach Programu operacyjnego Kapitał Ludzki. Docelowo utworzonych zostanie 150 nowych jednostek.

Ochotnicze Hufce Pracy są jedyną instytucją w kraju, która decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej realizuje refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników. W 2007 r. refundacją objęto ponad 32 tys. pracodawców, którzy

zatrudnili ponad 122 tys. młodocianych pracowników. W formie nauki zawodu zdobywało kwalifikacje ponad 114 tys. osób, a w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy ponad 8 tys. osób.

Szersze perspektywy w zakresie realizacji zadań ustawowych przez OHP otworzyła możliwość korzystania z funduszy strukturalnych UE, a w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego. Odpowiadając na potrzeby młodzieży zagrożonej marginalizacją i wykluczeniem społecznym, Ochotnicze Hufce Pracy od 2004 roku - jako jedna z pierwszych polskich instytucji - rozpoczęły realizację projektów współfinansowanych z EFS, kontynuując je w 2005 i w latach następnych. Środki EFS stanowią istotne źródło wsparcia podejmowanych przez OHP działań, co przekłada się na wzrost profesjonalizmu świadczonych usług edukacyjnych oraz zwiększenie liczby młodych, biednych ludzi, którzy otrzymują realną pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych.

OHP realizują największe projekty EFS - biorąc pod uwagę zasięg, jak również liczebność grup beneficjentów. Jako jedyny projektodawca, wskazany w Działaniu 1.5 b) Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich - zrealizowały trzy edycje projektu „Twoja wiedza - Twój sukces”, obejmującego przez kolejne 3 lata swoim zasięgiem całą Polskę i wdrażanego w ponad 100 jednostkach organizacyjnych OHP. Był on realizowany w ramach Działania określonego jako „Wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006. Jego głównym celem była aktywizacja społeczna i zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez jej powrót do systemu edukacyjnego, zdobycie zawodu oraz usamodzielnienie się. Projekt ten stał się realną szansą udanego startu życiowego dla licznych grup młodzieży; łącznie wzięło w nim udział ponad 20 000 beneficjentów. W projekcie uczestniczyła także młodzież niepełnosprawna, która ze względu na dysfunkcje sensoryczne, motoryczne lub intelektualne jest dodatkowo narażona na marginalizację, wyłączenie społeczne i pauperyzację.

Na wsparcie, które młodzież otrzymała w ramach projektu złożyły się:

- szkolenia zawodowe - miały one na celu pozyskanie przez uczestników nowych, atrakcyjnych kwalifikacji zawodowych, dostosowanych do potrzeb lokalnych i regionalnych rynków pracy (m.in. kucharz- kelner, kosmetyczka z elementami wizażu, pracownik magazynowy z obsługą komputera i kasy fiskalnej, obsługa wózków samojezdnych itd). Wszystkie zajęcia w ramach projektu były prowadzone przy zastosowaniu aktywnych metod dydaktycznych, z wykorzystaniem środków audiowizualnych, a ich realizacja została powierzona wykwalifikowanym specjalistom: psychologom, terapeutom oraz wybranym członkom kadry pedagogicznej OHP;
- warsztaty aktywnego poszukiwania pracy;
- warsztaty z zakresu przedsiębiorczości;
- treningi psychologiczne i terapeutyczne;
- kursy obsługi komputera;
- kursy języków obcych.

Projekt SZANSA 18-24. Droga do samodzielności, o nieco mniejszym zasięgu (oferujący analogiczny zakres wsparcia) był realizowany w okresie od listopada 2005 do maja 2006 roku na terenie 24 jednostek organizacyjnych OHP, zlokalizowanych w 9 województwach. Głównym jego celem była aktywizacja zawodowa 600 młodych ludzi w wieku 18-24 lata, pochodzących z biednych środowisk, zagrożonych marginalizacją społeczną, nieuczących się i niepracujących. Wsparcie obejmowało zarówno szkolenia zawodowe, zajęcia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy i planowania kariery zawodowej, warsztaty z zakresu podejmowania indywidualnej działalności gospodarczej, poradnictwo psychologiczne oraz szkolenia językowe. Osiągnięte rezultaty projektu, to przede wszystkim: podniesienie lub zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych przez uczestników projektu oraz zdobycie zatrudnienia bądź rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Projekt 18-24. Czas na samodzielność realizowany od stycznia 2007 do kwietnia 2008 roku był ostatnim projektem OHP wdrażanym w ramach SPO RZL 2004-2006. Adresatem projektu była grupa 3000 osób w wieku od 18 do 24 lat, pochodzących ze środowisk dotkniętych ubóstwem, mająca trudną sytuację rodzinną, niekontynuujących z różnych przyczyn nauki w szkołach średnich bądź wyższych, pozbawionych możliwości realnego zaplanowania własnej kariery zawodowej. Jego celem było ułatwienie takim osobom startu życiowego i zawodowego poprzez umożliwienie im uczestnictwa w szkoleniach zawodowych, w kursach języka angielskiego, profesjonalnych szkoleniach komputerowych (o standardzie European Computer Driving Licence), w zajęciach z zakresu ABC przedsiębiorczości, wykładach z zakresu podstawowych przepisów prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem prawa pracy oraz w kursach prawa jazdy. Beneficjenci zamierzający podwyższyć poziom wykształcenia ogólnego skorzystali z kursów przygotowujących do matury, a jeżeli już posiadali wykształcenie średnie – z kursów przygotowawczych na wyższe uczelnie. Wszyscy uczestnicy projektu wzięli także udział w treningach, warsztatach oraz konsultacjach psychologicznych, które pomogły im przezwyciężyć indywidualne bariery i uwierzyć we własne siły przy podejmowaniu decyzji dotyczących kształcenia bądź wyboru zawodu. Ważnym elementem projektu były też warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, uczące technik skutecznego poruszania się po rynku pracy, pisania życiorysu, sporządzania listu motywacyjnego czy zasad prowadzenia rozmowy z pracodawcą.

Dodatkowo, w latach 2004-2008 Ochotnicze Hufce Pracy uczestniczyły jako partner – obok takich instytucji jak: MONAR, PCK, PKPS oraz Krajowa Rada Kuratorów - w projekcie Nowa Droga, realizowanym w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Projekt ten, zainicjowany i koordynowany przez Centralny Zarząd Służby Więziennej (lidera przedsięwzięcia) miał na celu stworzenie spójnego systemu opieki i nadzoru nad osobami opuszczającymi zakłady karne, obejmującego zarówno wsparcie edukacyjne (zgodne z potrzebami beneficjentów i pracodawców), jak i skoordynowaną szeroko rozumianą pomoc postpenitencjarną, w tym pomoc terapeutyczną. Udział OHP w Partnerstwie (obejmującym m.in. świadczenie usług w zakresie poradnictwa i pośrednictwa pracy) wpłynął na udoskonalenie systemu opieki nad skazanymi młodocianymi, którzy po odbyciu kary mogą kontynuować naukę lub pracę w wybranych ośrodkach OHP. Projekt był realizowany przy współudziale partnerów m.in. z Francji, Włoch, Hiszpanii, Estonii i Finlandii.

Komenda Główna OHP z dniem 1 stycznia 2007 r. przejęła - na podstawie Decyzji Kierownictwa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 listopada 2006 r.- realizację zadań wynikających z umów i uzgodnień bilateralnych o wzajemnym zatrudnianiu obywateli. Wyjazdy do krajów, z którymi zostały zawarte umowy bilateralne, realizowane są w dwóch formach:

Pracy sezonowej - w formie oferty otwartej (anonimowej) - w przypadku, gdy pracodawca zagraniczny nie ma odpowiedniego kandydata do pracy i oczekuje jego wskazania przez jednostkę organizacyjną OHP;

Staży zawodowych - w formie imiennego wskazania polskiego obywatela przez przyszłego pracodawcę lub oferty anonimowej.

W I połowie 2008 roku najwięcej ofert pracy sezonowej (550) wpłynęło z Niemiec dla łącznie 1154 pracowników. Ponadto Komenda Główna OHP przekazała 198 kompletów dokumentów kandydatów do pracy w Niemczech w charakterze pracowników - gości, wyjeżdżających na okres 12 miesięcy z możliwością przedłużenia do 18 miesięcy. OHP otrzymało także 18 ofert pracy od partnera francuskiego (ANAEM - Krajowa Agencja ds. Cudzoziemców i Migracji) , w tym 5 ofert stażowych i 13 ofert sezonowych. Na mocy porozumienia zawartego między Komendą Główną OHP a Sekcją ds. Zatrudnienia Ambasady Hiszpanii, do pracy przy zbiorach owoców w prowincji Huelva (południowa Hiszpania) wyjechało 457 kobiet. Należy podkreślić, że do pracy za granicą rekrutowano w pierwszej kolejności młodzież ze środowisk zubożałych, wymagających wsparcia i opieki państwa.

Ochotnicze Hufce Pracy w wyniku transformacji systemowej i przemian społeczno-gospodarczych w naszym kraju oraz integracji z Unią Europejską znacząco zmieniły profil swojej działalności. Stały się instytucją nowoczesną, wykorzystującą najnowsze rozwiązania i metody pracy z młodzieżą, reagującą na bieżąco na zmieniające się uwarunkowania i potrzeby społeczne młodzieży, a także aktualne wymogi rynku pracy. Obecnie są instytucją aspirującą do roli lidera w kraju w dziedzinie aktywizacji zawodowej i społecznej młodego pokolenia.